

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-445/07 P και C-455/07 P

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

κατά

Ente per le Ville Vesuviane

και

Ente per le Ville Vesuviane

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Αίτηση αναιρέσεως — Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως — Αξιοποίηση των υποδομών για τους σκοπούς της ανάπτυξης της τουριστικής δραστηριότητας στη Regione Campania (Ιταλία) — Πετάτωση κοινοτικής χρηματοπιστωτικής συνδρομής — Προσφυγή ακυρώσεως — Παραδεκτό — Περιφερειακή ή τοπική αρχή — Πράξεις που την αφορούν άμεσα και ατομικά»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott της 12ης Φεβρουαρίου 2009 . . . I - 7996

Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 10ης Σεπτεμβρίου 2009 . . . I - 8014

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Φυσικά ή νομικά πρόσωπα — Πράξεις που τα αφορούν άμεσα και ατομικά

(Άρθρο 230, εδ. 4, ΕΚ)

2. *Ευρωπαϊκές Κοινότητες — Δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων — Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν μόνο να ζητούν την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος για την εκτίμηση του κύρους*
(Άρθρο 10 ΕΚ, 230, εδ. 4, ΕΚ και 234 ΕΚ)

1. Βάσει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, μια περιφερειακή ή τοπική αρχή έχει τη δυνατότητα, εφόσον δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας έχει νομική προσωπικότητα, να ασκήσει προσφυγή κατά αποφάσεων των οποίων είναι αποδέκτης και κατά αποφάσεων οι οποίες, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις απευθυνόμενες σε άλλο πρόσωπο, την αφορούν άμεσα και ατομικά. Η προϋπόθεση να αφορά η απόφαση που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής άμεσα ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, την οποία θέτει το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, απαιτεί να συντρέχουν σωρευτικώς δύο κριτήρια, δηλαδή, πρώτον, το αμφισβητούμενο κοινοτικό μέτρο να παράγει άμεσα αποτελέσματα έναντι της νομικής καταστάσεως του ιδιώτη και, δεύτερον, να μην αφήνει καμία εξουσία εκτιμήσεως στους αποδέκτες του, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του, δεδομένου ότι αυτή έχει καθαρά αυτόματο χαρακτήρα και απορρέει αποκλειστικά από την κοινοτική ρύθμιση, χωρίς εφαρμογή άλλων παρεμβαλλόμενων κανόνων.

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, ο ορισμός, με απόφαση περί χορηγήσεως κοινοτικής χρηματοπιστωτικής συνδρομής, περιφερειακής ή τοπικής αρχής ως αρχής υπεύθυνης για την υλοποίηση σχεδίου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Αναπτύξεως δεν προϋποθέτει να είναι η ίδια η αρχή αυτή ο δικαιούχος της εν λόγω συνδρομής. Εξάλλου, το γεγονός και μόνον ότι ο φορέας αυτός αναφέρεται

στο παράρτημα της αποφάσεως περί χορηγήσεως ως η υπεύθυνη αρχή για την αίτηση της χρηματοπιστωτικής συνδρομής δεν έχει ως συνέπεια τη δημιουργία άμεσης σχέσης μεταξύ αυτής και της κοινοτικής χρηματοπιστωτικής συνδρομής, στην απόφαση δε περί χορηγήσεως διευκρινίζεται ότι ζητήθηκε και χορηγήθηκε στο οικείο κράτος μέλος. Το γεγονός απλώς ότι μία σύμπραξη που εκπροσωπεί έναν όμιλο διαφόρων ιταλικών δημοσίων φορέων, μεταξύ των οποίων και το κράτος μέλος, με την οποία η Επιτροπή ουδόλως συνδέεται, ορίζεται με την απόφαση περί χορηγήσεως ως δικαιούχος της κοινοτικής χρηματοπιστωτικής συνδρομής δεν συνεπάγεται ότι κατέστη η ίδια δικαιούχος του δικαιώματος επί της εν λόγω χρηματοπιστωτικής συνδρομής.

Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο σχετικά με την άμεση επιρροή, το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές εκδήλωσαν την πρόθεσή τους να ανακτήσουν τα ποσά που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως προς την εν λόγω σύμπραξη υποδηλώνει την ύπαρξη αυτοτελούς βουλήσεώς τους, ελλείψει σχετικών υποχρεώσεων βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές είχαν εκφράσει, με επιστολή τους προς την Επιτροπή, την πρόθεσή τους να μετακυλίσουν στην εν λόγω σύμπραξη τις οικονομικές συνέπειες ενδεχόμενης αποφάσεως της Επιτροπής περί καταργήσεως της κοινοτικής χρηματοπιστωτικής συνδρομής δεν αρκεί για να αποδειχθεί το

άμεσο συμφέρον που απαιτεί το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ. Συγκεκριμένα, το αν η απόφαση αφορά άμεσα την εν λόγω σύμπραξη δεν μπορεί να συναχθεί απλώς από τη νομικώς μη δεσμευτική ανακοίνωση των εθνικών αρχών για την πρόθεσή τους να ανακτήσουν την ενίσχυση από αυτόν, στον βαθμό που, ιδίως, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο το κράτος μέλος να παραιτηθεί, λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων, καθόσον κατέχει συμμετοχή στη σύμπραξη, από την αξίωση επιστροφής του ποσού.

(βλ. σκέψεις 42, 45, 47-49, 54-57, 60)

2. Μολοντί πρέπει να κατοχυρώνεται για τους ιδιώτες η αποτελεσματική δικαστική προστασία των δικαιωμάτων που αντλούν από την κοινοτική έννομη τάξη, η επίκληση του δικαιώματος για μια τέτοια προστασία δεν μπορεί ωστόσο να θέσει υπό αμφισβήτηση τις προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 230 ΕΚ. Συγκεκριμένα, η

δικαστική προστασία των φυσικών ή νομικών προσώπων που δεν έχουν τη δυνατότητα, λόγω των προϋποθέσεων του παραδεκτού που θέτει το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, να προσβάλλουν απευθείας πράξεις των κοινοτικών οργάνων πρέπει να εξασφαλίζεται αποτελεσματικώς με την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται, σύμφωνα με την αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας που καθιερώνει το άρθρο 10 ΕΚ, να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν, στο μέτρο του δυνατού, τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες που διέπουν την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων κατά τρόπον ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στα φυσικά και νομικά πρόσωπα να αμφισβητούν ενώπιον των δικαστηρίων τη νομιμότητα οποιασδήποτε αποφάσεως ή εθνικού μέτρου σχετικά με την εφαρμογή επ' αυτών κοινοτικής πράξεως, προβάλλοντας την ακυρότητά της και οδηγώντας έτσι τα δικαστήρια αυτά στην υποβολή συναφών προδικαστικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο.

(βλ. σκέψεις 65-66)